

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Юлія ШУЛЬГА,
(власне ім'я, прізвище здобувача)

1983 року народження, громадянка України,
(назва держави, громадянином якої є здобувач)

освіта вища: закінчила у 2018 році Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка,
(найменування закладу вищої освіти)

за спеціальністю (спеціальностями) «Управління навчальним закладом»,
(за дипломом)

працює на посаді начальника відділу міжнародних зв'язків у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка
(посада) (місце основної роботи, підпорядкування, місто)

виконав акредитовану освітньо-наукову програму «Освітні, педагогічні науки»

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом ректора Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України (м. Суми) від «24» листопада 2025 року № 528.

(повне найменування закладу вищої освіти, підпорядкування, місто)

у складі:

Голови разової

спеціалізованої вченої ради: Аліни СБРУСВОЇ, д.п.н., професора, професора кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Рецензентів: Олени СЕМЕНОГ, д.п.н., професора, професора кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка..

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Петра РИБАЛКА, д.п.н., професора, завідувача кафедри теорії і методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка..

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Офіційних опонентів: Олега ЛІСОВЦЯ, д.п.н., професора, проректора з наукової роботи та інноваційної діяльності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

Володимира МОКЛЯКА, д.п.н., професора, завідувача кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, посада, місце роботи)

на засіданні «30» грудня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
(галузь знань)

Юлії Шулзі

(власне ім'я, прізвище здобувача)

на підставі публічного захисту дисертації «Виховна робота з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України»

(назва дисертації)

за спеціальністю (спеціальностями) 011 Освітні, педагогічні науки
(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Дисертацію виконано у Сумському державному педагогічному університеті імені А. С. Макаренка Міністерства освіти і науки України (м. Суми)

(найменування закладу вищої освіти (наукової установи), підпорядкування, місто)

Науковий керівник Марина БОЙЧЕНКО, д.п.н., професор, завідувач кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка

(власне ім'я, прізвище, науковий ступінь, вчене звання, місце роботи, посада)

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. У процесі наукового пошуку автором було вперше у вітчизняній педагогічній науці цілісно з'ясовано теоретичні та організаційно-педагогічні засади виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України; висвітлено сутність феномену виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України як предмету науково-педагогічних досліджень; окреслено концептуальні та історичні засади виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України; охарактеризовано нормативні та організаційні засади виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України; обґрунтовано змістово-методичні засади виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях Польщі та України; визначено можливості використання позитивного польського досвіду виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних та освітніх організаціях України й розроблено відповідні рекомендації, які можуть бути імplementовані на державному, локальному та інституційному рівнях.. Дисертація оформлена відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 року № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертації» (зі змінами). Загальний обсяг дисертаційної роботи викладений на 201 сторінці, у тому числі 160 сторінок основного тексту, що відповідає встановленому освітньо-науковою програмою «Освітні, педагогічні науки» Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка максимальному та мінімальному обсягам основного тексту дисертації.

Здобувачка має 16 наукових публікацій, із яких 1 розділ у колективній монографії, 4 статті в наукових фахових виданнях України, 1 стаття в закордонному науковому виданні, 10 праць апробаційного характеру.

Список публікацій здобувача за темою дисертації:

1. Shulha, Yu. (2020). Genesis of spiritual education in Ukraine: Historical background. In Topical Issues of History of Education and Comparative Education: collective monograph. Lviv-Turon: Liha-Pres, (pp. 151-169).

2. Шульга, Ю. С. (2018а). Взаємодія церкви та духовних закладів освіти з суспільством і державою у розвитку духовної освіти дітей та учнівської молоді України. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 1(75), 95-105.

3. Шульга, Ю.С. (2020а). Законодавча база духовної освіти в Україні. Інноваційна педагогіка, № 21, Том 1, 86-91.

4. Shulha, Yu. (2023). Involvement of student youth in the activity of religious volunteer organizations in Poland and Ukraine. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 10 (124), 398-410.

5. Shulha, Yu. (2025). Structure of religious organizations in Poland and Ukraine. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 4 (144), 190-203.

6. Shulha, Y. S. (2018). Spiritual education of growing generation in the out-of school education institutions of modern Ukraine. Science and Education a New Dimension. Pedagogy and Psychology, VI (68), Issue: 164, 2018 Maj. 55-57.

У дискусії взяли участь (голова, рецензенти, офіційні опоненти):

Аліна СБРУЄВА, д.п.н., професор, професор кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Отже, перш за все, ми змогли дійти висновку, щодо рівня теоретичної та методологічної підготовки здобувача. На основі аналізу наукових публікацій дисертанта, тексту дисертаційної роботи, наукового рівня відповідей на запитання членів ради, і відгуків офіційних опонентів оцінюємо цей рівень як високий. Хочу додати з свого боку, що Юлія Сергіївна є не тільки теоретиком у сфері релігійної освіти, виховання. Вона є великим практиком. Про це сьогодні не говорили, але я хочу обов'язково це відзначити, що протягом тривалого часу вона керувала недільною школою. І ця діяльність закінчилась, на жаль, тільки тоді, коли школа закрита була через ковід. Але, навчаючись в аспірантурі, і працюючи з нею, я знаю про її велику закоханість

у цій справі, про її відданість у цій справі. Вона є не тільки компаративістом, вона є істориком освіти, оскільки, вона на початковому етапі своєї аспірантської підготовки вона починала з історико-педагогічного дослідження. а потім уже бачите що і її професійна діяльність як керівника відділу міжнародних зв'язків, і її наукова діяльність перейшли на інший рівень. І це більш гармонійно її особистості.

Констатуємо обізнаність здобувача з результатами наукових праць інших дослідників, високу культуру роботи з науковими текстами. Кількість джерел, які використано в роботі, є достатньою. Робота відповідає нормам академічної доброчесності, про що стверджують результати перевірки тексту дисертації на плагіат. Щодо апробації результатів дослідження вважаємо, що кількість, обсяг, зміст праць відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України щодо публікації основного змісту дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. В цілому будемо підтримувати цю роботу, оскільки вона відповідає всім вимогам МОН України щодо дисертаційних робіт такого рівня». Зауважень немає.

Олена СЕМЕНОГ, д.п.н., професор, професор кафедри педагогіки Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

«Робота є, дійсно, першою такою у вітчизняній науці. Комплексною, таким комплексним порівняльним дослідженням виховної роботи в релігійних організаціях Польщі і України. Актуальність посилюється потребою у формуванні морально-етичних орієнтирів молоді в умовах сучасних воєнних загроз і суспільних викликів. У роботі ґрунтовно використано комплекс методів. Тут і загально-наукові: аналіз, синтез; і конкретно наукові: системний, термінологічний аналіз, історико-генетичний і метод екстраполяції. І авторка зазначає також, що використовували бесіди, електронне листування з фахівцями в досліджуваній сфері. Результати цієї напрацьованої, цієї джерельної бази, комплексу, розмірковувань висвітлено авторкою в 16 наукових працях (15 одноосібних), і міжнародні конференції також задіяні, де апробовувались результати. Це не лише в Україні, а й за кордоном (Угорщина) впродовж 2017-2024 року. Стосовно набутих компетентностей здобувачки. Робота свідчить про високий рівень сформованості таких складників, як здобувачка уточнила і сутність феномену виховна робота з учнівською молоддю в релігійних організаціях, концептуальні засади дослідження, і продемонструвала здатність до такого глибокого компаративного аналізу, і вміння працювати з розлогою джерельною базою (офіційні документи, і державних місцевих органів влади і Польщі, і України; інформаційно-аналітичні матеріали, наукові розвідки, глосарії термінів інше). І це офіційні документи, ще раз зазначу, документи двох держав і міжнародні. І як бачимо у списку використаних джерел 56 із них польською, англійською мовами. І розроблені, коли як практичну компетентність здобувачки відзначимо, конкретні рекомендації щодо імплементації польського досвіду в Україні і на державному, і на локальному, і на інституційному рівні. Робота характеризується як самостійне завершене, академічно доброчесно виконане дослідження. дисертація відповідає порядку присудження ступеня доктора філософії. І, Юлія Сергіївна, вважаємо заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 011».

Зауваження наведено у рецензії рецензента. Здобувачка надала змістовні відповіді.

Петро РИБАЛКО, д.п.н., професор, завідувач кафедри теорії та методики фізичної культури Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка.

Робота цікава, робота ґрунтовна. І що хочеться сказати, що дана робота є таким підтвердженням того, що у реаліях нашого сьогодення ми повинні якомога глибше звертати увагу на виховання молодого покоління, брати не тільки наш досвід, а і торкатися досвіду закордонних країн, що вони робили і роблять в даному напрямку виховання молодого покоління. Звертатись і до релігійних організацій, і до скаутських організацій, і всіх тих моментів, які допомагають нам в роботі з тою молоддю. Отже, підводячи підсумок, хочу сказати, що робота є завершеною самостійною науковою працею. Десять там стилістичні чи орфографічні помилки чи огріхи в роботі – вони не порушують цілісного уявлення і розуміння роботи в цілому. Робота цілком слухна, завершена, а її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії з даної спеціальності».

Інші зауваження наведено у рецензії рецензента. Здобувачка надала змістовні відповіді.

Олег ЛІСОВЕЦЬ, д.п.н., професор, проректор з наукової роботи та інноваційної діяльності Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя.

«Шановні колеги, більше години Юлія Сергіївна самовіддано відстоює основні наукові положення своєї дисертації і дисертації, яка виконана разом з науковим керівником. І, як на мене, вона продемонструвала належний рівень наукової зрілості, вміння аргументовано відстоювати свою позицію, коректно реагувати на зауваження, на побажання. І, власне, хочу сказати, що і саме дослідження вирізняється, складає дуже позитивне враження. Вирізняється чіткою структурою, вибудованим науковим апаратом, послідовною реалізацією мети, всіх завдань дослідження. І хочу сказати, що наукову новизну роботи, на мій погляд, визначає не лише сам факт звернення до порівняльного аналізу виховної роботи в релігійних організаціях Польщі та України, а передусім глибина осмислення цього феномену як цілісного педагогічного явища. І авторка демонструє здатність працювати з різнорідними джерелами, про що вже було зазначено; коректно зіставляти різні національні контексти, що дуже важливо; уникати спрощених чи декоративних узагальнень. І це теж є вагомим для досліджень у галузі порівняльної педагогіки. Тому хочу сказати, що, як на мене, ця робота є абсолютно актуальною, є такою, що буде досліджуватися ще не одним молодим науковцем. І, власне, хочу подякувати за таке дослідження. І в мене немає і іншого вибору, ніж підтримувати Юлію Сергіївну. І, власне, це я і буду робити під час голосування».

Зауваження наведено у відгуку офіційного опонента. Здобувачка надала вичерпні відповіді.

Володимир МОКЛЯК, д.п.н., професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та андрагогіки Полтавського національного педагогічного університету імені В. Г. Короленка.

Шановні колеги, хочеться висвітлити насамперед декілька важливих аспектів цієї дисертації: по-перше, дисертація має величезне патріотичне спрямування, як на мене, оскільки, Юлія Сергіївна в ній показала, що порівнюю країни Польща і Україна, все ж таки ми маємо пишатися власними національними здобутками в сфері як виховання загалом за всіма напрямками, які присутні в українській педагогічній науці, так і в сфері релігійного виховання.

Це перш за все. Друге – абсолютно погоджуємося і виконуємо тези нашого великого кобзаря Тараса Григоровича Шевченка про те, що: «...чужому навчайтеся, але свого не цурайтеся...». І, безперечно, і тут Юлія Сергіївна займає автентичну позицію. Тому декілька слів. Я буду також лаконічним, колеги, про дисертацію, про наукову новизну і загальний висновок. Отже, дисертаційна робота, яку ми сьогодні розглядаємо, є цілісним завершеним самостійним науковим дослідженням, у якому комплексно розкрито теоретичні, організаційно-педагогічні, змістово-методичні засади виховної діяльності релігійних організацій двох європейських країн. Актуальність теми зумовлена сучасними суцільними трансформаціями, кризи і ціннісних орієнтирів молоді, та зростанням ролі духовно-морального виховання в умовах глобалізаційних воєнних викликів. Наукова ж новизна дослідження полягає у цілісному осмисленні виховної роботи з учнівською молоддю в релігійних організаціях як педагогічного феномену систематизації теоретичних, організаційно-педагогічних засад. А також у розробленні рекомендацій щодо використання позитивного польського досвіду в українських умовах. Практична значущість роботи підтверджується можливістю використання її результатів у формуванні освітньої політики, удосконалення виховної роботи в закладах освіти та діяльності релігійних і громадських організацій. А також їх упровадженням в освітній процес закладів саме вищої освіти. Загалом дисертації відповідає чинним вимогам до наукових робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Характеризується логічністю побудови, обґрунтованістю висновків, наукової новизни і практичної цінністю отриманих результатів. А її авторка заслуговує на присудження ступеня доктора філософії зі спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки галузі знань 01 Освіта/Педагогіка».

Зауваження наведено у відгуку офіційного опонента. Здобувачка надала вичерпні відповіді.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує
Юлії ШУЛЬЗІ

(власне ім'я, прізвище, здобувача)

ступінь/ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка

(галузь знань)

за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки

(код і найменування спеціальності (спеціальностей))

відповідно до Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти)

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої вченої ради

(підпис)

Аліна СБРУЄВА

(власне ім'я та прізвище)